

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

ג.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פיע מהלכות
טוען וטוען הלכה ז
סגן עשין אה
ב ב מיי פיע מהלכות
מלה וזה הלכה ה
סגן עשין ד טוש"ע ח"מ
סי לא ספק א
ג ג מיי פיע מהל' טוען
וטוען הלכה י סגן
עשין אה טוש"ע ח"מ סי
ד עה ספק ד
ד ד מיי פיע שם הל' א
סגן עשין שם טוש"ע
ח"מ סי פו ספק א

רבינו הנגאל

ראסקי לשמעתיה אפי
תימא סומכוס שבועה זו
דקתני במתני' מדרבנן היא
דאמר ר' יוחנן שבועה זו
תקנת חכמים היא. סגוי
דשמעתין בגמרא דשור
שנחא את הפהר סומכוס.
תוב אמר לימא מתני'
דלא כר' יוסי דאמר בפי
המפקד א"כ מה הפסדי
הרמאי אלא הכל היא
מונה עד שיבוא אליהו
ויאמר לפי הו. ושנתן
אפי' תימא ר' יוסי התם
ודאי איכא רמאי אבל
הבא דיל' תרווייהו בהדי
הדרי אבהיה וכו' ואקשי'
תוב לר' יוסי ולרבנן הא
דחנן גבי חנוני על פנקסו
שחנוני אמר נתתי והפועל
אמר לא לקחתי ושעני
שניחן בשביעין ונטולין
מבעיה"ב והא הכא דודאי
איכא רמאי ולא אמרו
הכל היא מונה עד שיבוא
אליהו. ודחינן התם היינו
טעמא משום דריכל פועל
למימר אנא לך עבדי
עבדתא הב לי אגרא
מאי אית לי גבי חנוני.
חנוני אמר ליה לבעה"ב
אנא שליחותך עבדי וכו'.
תני ר' חייא מנה לי
בידך והלה אומר אין
לך בידי כלום והעדים
מעידין אותו חמשים
נותן לו חמשים וחייב
שבועה על השאר שלא
תהא הודאת פיו גדולה
מהעדיא עדים מק"ו.
ותנא תנא. פירושו והתנא
שנאה. כלומר שעני
במתניו כשמעתי דר'
חייא דתנן שנים אוחזין
בטלית וכו'. [מאן] שלא
תהא הודאת פיו גדול'
מהעדיא עדים וכו' אמרה
תורה מודה מקצת הטענה
ישבע שנאמר אשר יאמר
כי הוא זה. ודרשין לזה
אשר יאמר כי הוא הוא
טעמא טוענני (זה בלבד)
יש לך אצלי זה בלבד
שנמצא מודה במקצת
הלכך ישבע. הנה בהודאת
פיו במקצת שהיא קלה
חייב שבועה העדאת
עדים שהיא חמורה ממנה
לא כ"ש שיהיה חייב.

התם ודאי איכא רמאי. לך קנים ליה גם צמה שהוא שלו
נדולאי אצל הכא אימור תרווייהו צדידי הדדי אגבהיה
דליכא רמאי דכל חד סבור שהוא הגביה קודם: **א"י נמי התם**
קנים בי היבי דדודי. אצל
אומר אני מלאמתי היום זה אומר
אני מלאמתי אתמול מודה דיתלוין
ולא אמרינן יהא מונח עד שיבא אליהו
דשציל כך לא יפרוש דהא אינו
מפסיד כלום:

אלא מהוורתא כדשנין מעיקרא.
נוכל לומר דהדר ציה
ולא סגי בטעמא דמפסיד הרמאי
לצד דלא קנים ר' יוסי אלא היכא
דליכא דלא רמאי ואית ליה פסידא
אצל היכא דליכא רמאי וליכא פסידא
לא יקנוס כדמשמע לישנא דא"כ מה
הפסיד הרמאי מיהו לשון אלא
משמע דהדר לגמרי וכן בסמוך
דפריך בין לרבנן בין לרבי יוסי נימא
יהא מונח אף על גב דהתם לית
ליה פסידא לרמאי:

גבי חנוני נמי יהא מונח. לר"ע
דאמר (יבמות דף קי"ח:) צלקת
מתמשה ואינו יודע מלאיזה מהס לנקח
נותן לכאור'א לא פריך אמאי נותן
לכאור'א יהא מונח דהתם הוה ליה
למדכר ואיזו דלפסיד אנפשיה:
ור"א אמרת ל'י הב ליה בסהדי.
תימא ליימא ליה צעל הצית
לתקוני שדרתך ולא לעושי אע"ג דלא
אמר ליה הב ליה צהדי היה לו מעלמנו
להשים על צה. כדלמרינן דפי הכותב
(כמוצות דף ע"ג) גבי אצמני זעו מסקי
ציה זוחי צי מחוזי וצרייהו ציד (רצ"ל)
ופרענהו ואמר להו הצ לי שטרע
ואמרו ליה הך סטרעא יניהו ומסיק
התם דלא שנה א"ל שקול שטרע והצ
להו זוחי ולא שנה הצ זוחי ושקול שטרע
מחייב שליית משום דאמר ליה לתקוני
שדרתך ולא לעושי וי"ל דהתם כיון
דחזכר לקיחת השטר כאלו אומר
עשה צאמות עיני שיבא השטר לידך
אצל הכא לא חזכר עדים כלל:

מפני מה אמרה תורה בוי. פי'
יהא נאמן צמגו דאי צעי
כופר הכל או ילף מהכא דלא נימא
מגו צעלמא ומשני דלזין זה מגו דלזין
אדם מעיז פניו לכפור הכל הואיל
וחזירו מכיר צקרו אצל צמקוס
שיכול להעני כגון צבנו ואמר מנה
לאצין צדי והאכלתיו פרס נאמן
צמגו דאי צעי כפר הכל כדאיתא
פ"צ לכתובות (דף י"ח ושם) וצפרק
שצועת הדיינים (שעשועות דף ע"ג).
וא"ת כופר הכל מנלן דפטור ואין
לומר מטעם חזקה דלזין אדם מעיז
דהא אפי' צמקוס שיכול להעני פטור
כגון צבנו ואפילו מודה מקצת פטור
התם מגו דאי צעי כפר הכל ואין
לומר דלפנין מדאליטריך למכתב
שעד אחד מחייבו שצועה ואי כופר
הכל חייב מאי נפקא מינה מעד אחד
הא צלאו הכי חייב דהא אליטריך
צמקוס שהוא אינו מוצע כלום ואינו
הוא

ואיכא למימר כוליה דמר או כוליה דמר או כוליה
דמר אפילו הכי חולקין צלא שצועה: **הכא דליכא דררא דממונא.**
ועוד דליכא למימר דתרווייהו צדידי הגבהיה: לא ל"ש. דחולקין
צלא שצועה: **ותוקף. אוחז: דר' יוסי.**
לקמן צהמפקדי (דף לו.).

ואיכא למימר כוליה למר ואיכא למימר כוליה
למר אמר סומכוס ממון המושל בספק חולקין
בלא שבועה הכא דליכא דררא דממונא
דאיכא למימר דתרווייהו היא לא כ"ש אפילו
תימא סומכוס שבועה זו מדרבנן היא כדרכי
יוחנן דאמר ר' יוחנן (שבועה זו תקנת חכמים
היא שלא יהא כל אחד ואחד הולך ותוקף
בטליתו של חברו ואומר שלי הולך ואומר
מתניתין דלא כרבי יוסי דאי כרבי יוסי יהא
אמרי' א"כ מה הפסיד רמאי אלא הכל יהא
מונה עד שיבא אליהו אלא מאי רבנן כיון
דאמרי רבנן השאר יהא מונח עד שיבא אליהו
הא נמי בשאר דמי דספיקא יהא האי מאי אי
אמרת בשלמא רבנן התם דודאי האי מנה
דחד מינייהו הוא אמרי רבנן יהא מונח עד
שיבא אליהו הכא דאיכא למימר דתרווייהו
הוא אמרי רבנן פלגי בשבועה אלא אי אמרת
ר' יוסי יהא השתא ומה התם דבדואי איכא
מונה למר ואיכא מנה למר אמר ר' יוסי יהא מונח
עד שיבא אליהו הכא דאיכא למימר דחד
מינייהו הוא לא כ"ש אפי' תימא ר' יוסי התם
ודאי איכא רמאי הכא מו יימר דאיכא רמאי
אימא תרווייהו בהדי הדדי אגבהיה אי נמי
התם קנים ליה רבי יוסי לרמאי כי היכי דלודי
הכא מאי פסידא אית ליה דלודי תינח מציאה
מקח וממכר מאי איכא למימר. אלא מחוורתא
כדשנין מעיקרא בין לרבנן ובין לר' יוסי התם
גבי חנוני על פנקסו דקתני יזה נשבע ונטול
זה נשבע ונטול מ"ש דלא אמרינן נפקיה
לממונא מבעה"ב ויהא מונח עד שיבא אליהו
דהא בדואי איכא רמאי אמרי התם היינו טעמא
דאמר ליה חנוני לבעה"ב אנא שליחותא דידך
קא עבדינא מאי אית לי גבי שכיר אע"ג דקא
משתבע לי לא מהימן לי בשבועה את
האמנתיה דלא אמרת לי בסהדי הב ליה
ושכיר נמי א"ל לבעה"ב אנא עבדי עבדתא
גבך מאי אית לי גבי חנוני אע"ג דמשתבע לי
לא מהימן לי הלכך תרווייהו משתבעי ושקלי
מבעל הבית: ד' תני רבי חייא צמנה לי בידך
והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים
אותו שיש לו חמשים וזו נותן לו חמשים וזו
ויישבע על השאר שלא תהא הודאת פיו
גדולה מהעדאת עדים מק"ו ותנא תנא וכו' והא
הכא כיון דתפים אנן סהדי דמאי דתפים האי
דידיה הוא ומאי דתפים האי דידיה הוא וקתני
ישבע מאי שלא תהא הודאת פיו גדולה
מהעדאת עדי' מק"ו שלא תאמר הודאת פיו הוא
דרמאי רחמנא שבועה עליה כדרכה דאמר
רבה מפני מה אמרה תורה ימודה מקצת
הטענה ישבע חזקה אין אדם מעיז פניו בפני
והאי

א [לקמן ה: א] לקמן ה:
א [שעשועות מה: א] ועי'
תוס' לקמן ה: ד"ה ר'
חייא, ה: עין תוס'
שעשועות ל: ד"ה אמר
ו) כמוצות ית. ויטען לא:
צ"ק קו. שעשועות מנ:
[לקמן ה: א] ו) [עליל ב: א]
ח) [שמות כג: ו] ועי' צ:
ו) ס"א דלא דרר ציה לגמרי
אלא דלא סגן, ו) ל"ל תמא,
ט [לקמן ה: א] וישיע
אריכות מה בתוס' צ"ק קו.
ד"ה עירוב.

גליון הש"ס

נב' אלא מחוורתא. קשיא
הא תוס' ד"ה ולתו וכו'
כצנז ומיהו ר"י' לטעמי
דלימא קמן דנשיליה אס כן
אך ההכרעה דשביעין
מעיקרא דלמא מו"מ מייר
בנקטו זוחי ומד' ולימא קמן
דנשיליה אפי' היה טעמא
פי הכי דלודי:

מוסף רש"י

א"כ מה הפסיד רמאי.
א"כ לא יהא לעולם על
התם [לשון כז: א] חזקה
אין אדם מעיז פניו בפני
בעל חובו. לכפור את
הכל, הלכך צביליה הודאת
המקצת אינו נאמן על
השאר, דהאי צביליה צעי
דנכפריה כו' (יב"ט נא) א: ו
אין אדם מעיז פניו בפני זה
שעושה לו טובה, הלכך
הכא דכפר הכל פטור
משבועה, דאי לאו קושטא
צדיה לא היה מצי למכפר
ציה, והכי דהודאה מקצת
צבולה צעי למכפריה והא
דלא כפריה משום דלזין אדם
מעיז פניו (ב"ק פ"ד).

יודע והעד מעיד שהוא גנב או שאציו הלוה לו וי"ל דמכ"י הוא זה משמע דגזירת הכתוב הוא דדוקא מודה מקצת הטענה חייב ולא כופר הכל: צבוליה